

Európska
komisia

Akčný plán pre prírodu, ľuďí a hospodárstvo

Smernice EÚ o biotopoch a vtákoch

Životné
prostredie

Rukopis bol dokončený v máji 2017.

Prvé vydanie

Ani Európska komisia, ani žiadna iná osoba konajúca v mene Komisie nie je zodpovedná za prípadné použitie uvedených informácií.

Tlač	ISBN 978-92-79-69226-0	doi:10.2779/47233	KH-02-17-599-SK-C
PDF	ISBN 978-92-79-69190-4	doi:10.2779/281920	KH-02-17-599-SK-N

Luxemburg: Úrad pre publikácie Európskej únie, 2017.

© Európska únia, 2017

Opakované použitie je povolené len s uvedením zdroja. Pravidlá na opakované použitie dokumentov Európskej komisie sú upravené rozhodnutím 2011/833/EÚ (Ú. v. EÚ L 330, 14.12.2011, s. 39). Na akékoľvek použitie alebo reprodukciu fotografií alebo iného materiálu, ktorý nie je predmetom autorského práva EÚ, je potrebné povolenie priamo od držiteľov autorských práv.

Autori fotografií

Obal: Skákajúci muž ©Mark Hamblin/naturepl.com

Strana 4: Turistka ©Katja Kreder/Alamy.com

Strana 5: Karmenu Vella ©Európska komisia

Strana 6: Rieka ©Gary K. Smith/naturepl.com

Strana 9: Lom ©Jason Smalley/naturepl.com

Strana 11: Žltáček zanoväťový ©Kim Taylor/naturepl.com; pelikán kučeravý ©I. Zafirov; sysel' pasienkový ©Wild Wonders of Europe/naturepl.com

Strana 13: Tuleň sivý ©Alex Mustard/naturepl.com; cíbik chochlatý ©Mike Read/naturepl.com; farmár ©iStock; včela ©Laurent Geslin/naturepl.com

Strana 14: Dobrovoľníci ©Nick Turner/naturepl.com; Deti ©Dan Burton/naturepl.com

Strana 15: Víťazi ocenenia Natura 2000 ©Európska komisia; Dobrovoľníci ©Nick Turner/naturepl.com

Strana 18: Fulmar ľadový ©Ernie Janes/naturepl.com

Strana 19: Kuropta horská ©Roger Powell/naturepl.com

Strana 20: Lom ©Nick Turner/naturepl.com

Strana 22: Vlk sivý ©Andy Rouse/naturepl.com

Strana 23: Pražma kráľovská ©Alamy Stock Photo

Strana 24: © Jevtic/iStockphoto.com

Strana 25: Turisti ©Wild Wonders of Europe/naturepl.com

Strana 26: Podkovár malý ©Wild Wonders of Europe/naturepl.com

Strana 28: Lúky ©Wild Wonders of Europe/naturepl.com

Strana 29: Poľnohospodári ©Alamy.com

Strana 30: Pasúce sa kozy ©Juan Carlos Munoz/naturepl.com

Strana 31: Pstruh hnedý ©Andy Rouse/naturepl.com

Strana 32: Mnišik ©Richard Steel/naturepl.com

Strana 33: Lesný potôčik ©Wild Wonders of Europe/naturepl.com

Strana 34: Pozorovatelia vtákov ©Terry Whittaker/naturepl.com

Strana 35: Konferencia ©Micheal O'Briain

Strana 36: Hora Athos, Grécko ©Alamy.com

Strana 37: Zbieranie odpadkov ©Alamy.com; Počítanie korunky kockovanej ©Ann & Steve Toon/naturepl.com

Obsah

Predslov.....	5
Akčný plán: pre prírodu, ľudí a hospodárstvo.....	7
PRIORITA A: Zlepšiť usmerňovanie, prehĺbiť poznatky a zabezpečiť lepší súlad so širšími sociálno-ekonomickými cieľmi.....	8–9
PRIORITA B: Vytvoriť politickú zodpovednosť a posilniť súlad.....	10–11
PRIORITA C: Posilniť investície do sústavy Natura 2000 a zlepšiť synergie s finančnými nástrojmi EÚ.....	12–13
PRIORITA D: Zlepšiť komunikáciu a osvetu, ktoré zapoja občanov, zainteresované strany a komunity.....	14–15
Tabuľka: Priority a opatrenia akčného plánu.....	16–17
Opatrenia 1–15.....	18–37
Ďalšie čítanie.....	38

Kontrolou vhodnosti sa dospelo k záveru, že smernice EÚ o prírode plnia určený účel. Je však potrebné posilniť ich vykonávanie.

Predslov

Za posledných 25 rokov zohrávali smernice EÚ o vtácoch a biotopoch zásadnú úlohu pri ochrane prírody v Európe. Na začiatku môjho funkčného obdobia ma predseda Juncker požiadal, aby som tieto smernice prehodnotil a overil ich účinnosť,

efektívnosť, súlad, relevantnosť a pridanú hodnotu EÚ. Táto kontrola vhodnosti bola mimoriadne prospešná. Za dva roky sme v celej EÚ uskutočnili rozsiahly proces zhromažďovania dôkazov, nadviazali sme dialóg a vymieňali si informácie s orgánmi, odborníkmi, so zainteresovanými stranami a širokou verejnosťou. V internetovom prieskume odpovedalo približne 552 000 občanov, čím sa opäť potvrdil obrovský záujem našich občanov o ochranu prírody.

Na základe tohto komplexného hodnotenia Komisia v decembri 2016 dospela k záveru, že smernice o prírode sú skutočne vhodné na tento účel, hoci je potrebné zlepšiť ich vykonávanie, aby sa zabezpečilo, že sa ich potenciál bude využívať naplno.

Tento záver poskytol veľmi potrebný impulz, vďaka ktorému salepší uplatňovanie týchto smerníc v praxi. Je to naliehavo potrebné, keďže príliš veľa druhov a biotopov, na ktoré EÚ zameriava svoju pozornosť, je ohrozených alebo klesá ich počet.

Karmenu Vella,
Európsky komisár pre životné prostredie, námorné záležitosti a rybnárstvo

V nadväznosti na zistenia kontroly vhodnosti Komisia prijala v apríli 2017 komplexný akčný plán na posilnenie uplatňovania týchto smerníc a na zabezpečenie ich súladu so širšími sociálno-ekonomickými cieľmi. Plán pripravil projektový tím zložený z 10 komisárov za účasti Európskeho výboru regiónov, keďže regionálne a miestne orgány zohrávajú ústrednú úlohu pri vykonávaní týchto smerníc. V akčnom pláne sa stanovuje ambiciózný pracovný program s 15 hlavnými opatreniami a viac ako 100 individuálnymi opatreniami, ktoré sa majú zaviesť do roku 2019. Vďaka tomu sa dostaneme bližšie k splneniu cieľa stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020, ktorým je zastavenie straty biodiverzity a degradácie ekosystémových služieb.

Ako je z tejto brožúry jasné, čaká nás veľa práce. Tieto úlohy však riešime s vedomím, že náš plán má pevné základy a ponúka primeranú odpoveď na výzvy, ktoré sme identifikovali. Jeho komplexné opatrenia posilnia tri najdôležitejšie oblasti – našu prírodu, náš ľud a naše hospodárstvo. Som si istý, že môžem rátať s vašou podporou a angažovanosťou, aby tento akčný plán pomohol prakticky zmeniť veci k lepšiemu, a tak ochrániť našu prírodu pre súčasné a budúce generácie.

Cieľom akčného plánu je zlepšiť vykonávanie smerníc o prírode, aby sa v praxi dosiahli praktické výsledky.

PRVÁ ČASŤ: ZHRNUTIE

Akčný plán: pre prírodu, ľudí a hospodárstvo

Vytvorenie cesty pre lepšie vykonávanie

V apríli 2017 Komisia spustila nový akčný plán s cieľom rýchlo zlepšiť praktické vykonávanie smerníc o biotopoch a vtákoch a urýchliť pokrok pri dosahovaní cieľa stratégie Európa 2020, ktorým je zastavenie a zvrátenie straty biodiverzity a ekosystémových služieb.

Akčný plán nadväzuje na kontrolu vhodnosti zverejnenú koncom minulého roka, v rámci ktorej sa dospelo k záveru, že smernice o prírode sú vhodné na tento účel. V preskúmaní sa však tiež zdôraznilo, že na to, aby smernice mohli dosiahnuť svoje ciele a využiť svoj plný potenciál, je potrebné podstatne zlepšiť ich uplatňovanie, aby sa v praxi dosiahli praktické výsledky.

Na orientačnej diskusii Komisie o kontrole vhodnosti, ktorá sa konala v decembri 2016, sa rozhodlo o vypracovaní konkrétneho akčného plánu na zlepšenie vykonávania smerníc, ich súladu so sociálno-ekonomickými cieľmi a zapojenia vnútroštátnych, regionálnych a miestnych orgánov, zainteresovaných strán a občanov.

Vzhľadom na silný územný rozmer smerníc a kľúčovú úlohu, ktorú zohrávajú regionálne a miestne orgány pri ich vykonávaní, sa do prípravy tohto akčného plánu úzko zapojil Výbor regiónov (VR), ktorý bude zohrávať dôležitú úlohu, pokiaľ ide o zapojenie regionálnych a miestnych orgánov a spoluprácu s nimi.

Nový akčný plán sa týka štyroch prioritných oblastí, ktoré sa považujú za nevyhnutné pre lepšie vykonávanie smerníc. Zahŕňajú: zlepšovanie usmerňovania a vedomostí, budovanie politic-

kej zodpovednosti a presadzovanie súladu, posilnenie investícií do sústavy Natura 2000 a zabezpečenie lepšej komunikácie a spolupráce.

Celkovo sa predpokladá, že sa do roku 2019 zavedie 15 konkrétnych opatrení a viac ako 100 individuálnych opatrení. Činnosti sa uskutočnia na úrovni EÚ, a to najmä zo strany Komisie a Výboru regiónov, členské štáty a zainteresované strany sa však takisto budú musieť zapájať do tohto procesu s intenzívnejšou podporou a pomocou od EÚ.

Na základe vytvoreného impulzu a podpory prijatej pre obe smernice v nadväznosti na kontrolu vhodnosti je cieľom akčného plánu ponúknuť celý rad príležitostí na zapojenie zainteresovaných strán a verejnosti a vytváranie partnerstiev v rôznych oblastiach politiky. To by malo následne napomôcť položiť pevné základy pre budovanie mostov medzi prírodou, ľuďmi a hospodárstvom.

Prvá časť I brožúry obsahuje súhrn štyroch prioritných oblastí akčného plánu a 15 navrhovaných opatrení. V druhej časti sa uvádza viac ako 100 čiastkových opatrení, ktoré sa predpokladajú v rámci 15 hlavných opatrení. Berte na vedomie, že ide o skrátené súhrny. Úplný opis nájdete v pracovnom dokumente útvarov Komisie: http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/fitness_check/action_plan/factsheets_en.pdf.

Kontrola vhodnosti

V roku 2014 Komisia začala komplexné hodnotenie smerníc o prírode v rámci svojho záväzku zabezpečiť lepšiu právnu reguláciu. Toto hodnotenie bolo nazvané „kontrolou vhodnosti“, pričom sa skončilo v decembri 2016 po dvoch rokoch rozsiahleho zhromažďovania dôkazov a konzultácií s orgánmi, so zainteresovanými stranami a širokou verejnosťou v celej EÚ.

Kontrolou vhodnosti sa dospelo k záveru, že v rámci širšej politiky EÚ v oblasti biodiverzity sú smernice o prírode vhodné na tento účel, ale dosiahnutie ich cieľov a realizácia ich plného potenciálu bude závisieť od podstatného zlepšenia ich vykonávania.

Kľúčovými faktormi nedostatkov pri vykonávaní sú obmedzené zdroje, nedostatočné presadzovanie, nedostatočná integrácia cieľov v oblasti ochrany prírody do iných oblastí politiky, nedostatočné znalosti a prístup k údajom, ako aj slabá komunikácia a nedostatočné zapojenie zainteresovaných strán.

Tí, ktorí vykonávajú smernice o prírode, najmä na regionálnej a miestnej úrovni, nie sú niekedy ani dostatočne informovaní o ich požiadavkách alebo o flexibilita a príležitostiach, ktoré ponúkajú. To môže viesť k napätiu medzi ochranou prírody a hospodárskymi činnosťami.

Preto je potrebné vynaložiť ďalšie úsilie na zlepšenie ich účinnosti a efektívnosti, a to v spolupráci s rozličnými komunitami zainteresovaných strán v členských štátoch a v rámci celej EÚ.

Ukázalo sa, že tam, kde sa uskutočňuje cielená akcia v dostatočnom rozsahu, sa stav druhov a biotopov zlepšuje, čo niekedy vedie k pozoruhodnému obnoveniu. Existuje aj čoraz viac dôkazov o tom, ako naše prírodné prostredie napomáha rozličné sektory nášho hospodárstva, ako je napríklad cestovný ruch.

Ochrana a využívanie tohto hodnotného zdroja trvalo udržateľným spôsobom je dnes dôležitejšie ako kedykoľvek predtým a ponúka dostatok príležitostí na získanie a podporu investícií do ochrany prírody.

PRIORITA A: Zlepšiť usmerňovanie, prehĺbiť poznatky a zabezpečiť lepší súlad so širšími sociálno-ekonomickými cieľmi

Z kontroly vhodnosti vyplynulo, že členské štáty prijali rozličné prístupy k uplatňovaniu smerníc, čo niekedy viedlo k zbytočným konfliktom a problémom. Najmä nepružné uplatňovanie pravidiel v oblasti ochrany druhov, oneskorenia a neprimerane vysoké zaťaženie v postupoch povoľovania na mieste, ako aj nedostatočné povedomie zainteresovaných strán vytvorili zbytočné napätie medzi ochranou prírody a sociálno-ekonomickými činnosťami.

Cieľom akčného plánu je poskytnúť praktické riešenia týchto problémov a podporiť inteligentnejšie participatívne prístupy na podporu úplného zapojenia vlastníkov a užívateľov pôdy.

Komisia vykoná tieto tri opatrenia v rámci priority 1 akčného plánu:

1. Vo všetkých jazykoch EÚ aktualizovať, rozvíjať a aktívne propagovať usmernenia týkajúce sa postupov povoľovania lokalít, ochrany a riadenia druhov, ako aj odvetvové usmernenia, a začlenenie ekosystémových služieb do rozhodovania.
2. Vytvoriť podporný mechanizmus, ktorý orgánom členských štátov pomôže riešiť hlavné výzvy pri uplatňovaní požiadaviek na povolenia stanovených smernicami o vtákoch a biotopoch pre potreby sústavy Natura 2000 a predpisov na ochranu druhov.
3. Prehĺbiť poznatky, a to aj posilneným a efektívnejším monitorovaním, a zabezpečiť verejný online prístup k údajom potrebným na vykonávanie smerníc (napr. satelitné snímky z programu Copernicus).

Usmernenia k vykonávaniu smerníc o prírode

V priebehu rokov vydali útvary Komisie množstvo usmernení a dokumentov o osvedčených postupoch týkajúcich sa celého radu tém súvisiacich s vykonávaním smerníc o prírode.

Niektoré sa zamerali na vykonávanie postupu vydávania povolení podľa článku 6 smernice o biotopoch alebo na uplatňovanie ustanovení o ochrane druhov. V iných sa zaujal špecifickejší odvetvový prístup, napríklad pokiaľ ide o to, ako najlepšie zosúladiť rozvojové činnosti, akými sú akvakultúra, ťažba a vnútrozemská vodná doprava, s požiadavkami právnych predpisov EÚ.

Podľa kontroly vhodnosti naliehavo prevláda potreba aktualizovať a ďalej rozvíjať tieto príručky a aktívnejšie ich propagovať medzi rôznymi príslušnými orgánmi a zainteresovanými stranami. V akčnom pláne sa preto predpokladá celý rad opatrení na aktualizáciu vyššie uvedených usmerňovacích dokumentov a ich preklad do všetkých úradných jazykov EÚ, ako aj na sprístupnenie ľahko čitateľných súhrnov a na aktívne presadzovanie ich rozsiahleho šírenia na zlepšenie miestneho využívania.

Nadchádzajúce usmernenia budú zamerané na podporu lepšieho pochopenia toho, ako sa vyhnúť potenciálnym vplyvom na lokality sústavy Natura 2000 alebo ich minimalizovať, podporiť strategické plánovanie a skoré preverovanie plánov a projektov a podporiť efektívnejšie postupy posudzovania v kombinácii s ostatnými právnymi predpismi EÚ v oblasti životného prostredia.

http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/guidance_en.htm

Výmena osvedčených postupov v EÚ pri obnovovaní bývalých lomov.

PRIORITA B: Vytvoriť politickú zodpovednosť a posilniť súlad

Aj keď za vykonávanie smerníc o ochrane prírody v praxi sú v konečnom dôsledku zodpovedné členské štáty, Komisia s nimi bude užšie spolupracovať s cieľom uľahčiť a podporiť ochranu prírody a jej udržateľné využívanie. Spoločne sa musíme postarať o to, aby existovala plne súdržná a funkčná sústava Natura 2000 a aby boli príslušné druhy chránené, a ak je to vhodné, využívané udržateľným spôsobom. Súčasťou tejto priority bude dvojstranný dialóg s členskými štátmi a zúčastnenými stranami, ktorého cieľom bude zlepšiť vykonávanie programu sústavy Natura 2000 a podporiť spoluprácu pri jej riadení v rôznych biogeografických regiónoch Európy.

V pláne sú tieto štyri opatrenia:

4. Dokončiť sústavu Natura 2000, najmä začlenením nepokrytých oblastí v morskom prostredí, a zaviesť potrebné ochranné opatrenia pre všetky lokality.
5. Využiť nový proces preskúmania vykonávania právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia na špecializované dvojstranné stretnutia s národnými a regionálnymi orgánmi s cieľom vypracovať dohodnuté plány na zlepšenie vykonávania a konzultovať výzvy spojené s vykonávaním s vlastníkmi pôdy a ostatnými zainteresovanými stranami.
6. Spojiť verejné orgány a zainteresované strany z rôznych členských štátov na úrovni biogeografických regiónov s cieľom riešiť spoločné výzvy vrátane cezhraničných otázok.
7. Pokračovať vo vypracovávaní akčných plánov pre najohrozenejšie druhy a prírodné biotopy, ako aj vo vytváraní platforiem zainteresovaných strán, pokiaľ ide o koexistenciu konfliktných druhov (napr. veľkých šeliem).

EIR – nový mechanizmus podpory pre členské štáty

Preskúmanie vykonávania environmentálnych právnych predpisov (EIR) je novým nástrojom na posilnenie vykonávania právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia v členských štátoch. EIR pracuje na pravidelnom cykle analýzy, dialógu a spolupráce medzi Európskou komisiou, členskými štátmi a zainteresovanými stranami. Vrcholom tohto preskúmania je publikácia správy o konkrétnej krajine každé dva roky, v ktorej sa identifikuje celý rad osobitných problémov a výziev, ktorým čelia orgány v danej krajine, vrátane právnych predpisov a politik EÚ v oblasti prírody, a uvádzajú sa v nej odporúčania, ako by sa mohli tieto problémy vyriešiť.

V rámci akčného plánu Komisia a členské štáty uskutočnia osobitné dvojstranné stretnutia v rámci EIR s cieľom diskutovať o kľúčových otázkach vykonávania oboch smerníc o prírode. Môže to byť, napríklad, v súvislosti s riadením a financovaním lokalít sústavy Natura 2000, so zapojením zainteresovaných strán, s budovaním kapacít a porozumením právnym požiadavkám alebo uľahčením účinných prístupov k vykonávaniu. Na základe potrieb jednotlivých členských štátov sa stanovujú dohodnuté kľúčové opatrenia a vytvoria sa spoločné plány vykonávania s medzníkmi a želanými výsledkami.

http://ec.europa.eu/environment/eir/index_en.htm

Žltáčik zanoväťový,
Colias myrmidone.

Pelikán kučeravý, *Pelecanus crispus*.

Sysel' pasienkový, *Spermophilus citellus*.

Akčný plán EÚ na ochranu druhov

Od roku 1993 EÚ financuje rozvoj akčných plánov na ochranu druhov pre približne 50 najohrozenejších druhov uvedených v prílohe I k smernici o vtácoch. Plány riadenia EÚ boli vypracované aj pre 13 lovných druhov vtáctva uvedených v prílohe II k smernici o vtácoch v nepriaznivom stave a pre tri druhy chránené podľa smernice o biotopoch. EÚ takisto spolupracovala s príslušnými dohovormi a dohodami v oblasti biodiverzity o vypracovaní medzinárodných plánov, ktoré poskytujú širší rámec, v ktorom sa môže realizovať činnosť EÚ.

Plány poskytujú informácie o stave, ekológii, hrozbách a súčasných ochranných opatreniach pre každý druh a uvádza sa v nich zoznam kľúčových opatrení, ktoré sú potrebné na zlepšenie ich ochrany v celom ich rozsahu v rámci EÚ. Sú výsledkom rozsiahleho procesu konzultácií s jednotlivými odborníkmi v Európe, ako aj s príslušnými orgánmi členských štátov a medzinárodnými dohovormi a dohodami.

Hoci boli vypracované viaceré akčné plány EÚ pre druhy uvedené v prílohe II k smernici o biotopoch (ropuška starostlivá, *Alytes obstetricans*, žltáčik zanoväťový, *Colias myrmidone* a sysel' pasienkový, *Spermophilus citellus*), pre typy biotopov sa ešte nezostavili žiadne akčné plány. Napriek tomu sa vypracovali modely riadenia pre 25 typov chránených biotopov s cieľom pomôcť správcom lokalít pripraviť svoje plány riadenia danej lokality.

V rámci akčného plánu sa vypracujú ďalšie akčné plány pre druhy a biotopy pre najviac ohrozené druhy a prírodné biotopy. Ďalej sa podporia aj platformy zainteresovaných strán o koexistencii s konfliktnými druhmi (napríklad veľké šelmy).

http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/index_en.htm

PRIORITA C: Posilniť investície do sústavy Natura 2000 a zlepšiť synergie s finančnými nástrojmi EÚ

Pri kontrole vhodnosti sa ako hlavná prekážka vykonávania identifikoval nedostatok finančných prostriedkov. Akčný plán sa preto zameriava na lepšie využitie dostupných finančných prostriedkov EÚ a na zvýšenie príťažlivosti prírody pre súkromné investície.

Cieľom opatrení v rámci tejto priority sú najmä:

8. Posilniť investície do prírody:
 - a) pomôcť členským štátom, aby zlepšili svoje viacročné finančné plánovanie pre sústavu Natura 2000 aktualizáciou svojich prioritných akčných rámcov (PAF);
 - b) navrhnúť 10 % zvýšenie rozpočtu programu LIFE určeného na projekty podporujúce ochranu prírody a biodiverzity, pričom celkový objem rozpočtových prostriedkov programu LIFE ostane nezmenený;
 - c) stimulovať investície súkromného sektora do projektov súvisiacich s prírodou.
9. Podporovať synergie s financovaním zo spoločnej poľnohospodárskej politiky, okrem iného účinným využívaním platieb a agroenvironmentálno-klimatických opatrení sústavy Natura 2000, vytvorením systémov orientovaných na výsledky, podporou poľnohospodárov prostredníctvom poľnohospodárskych poradenských služieb, inováciami a prenosom vedomostí v rámci európskeho partnerstva v oblasti inovácií zameraného na poľnohospodársku produktivitu a udržateľnosť.
10. Zvýšiť informovanosť o možnostiach financovania v rámci politiky súdržnosti a zlepšiť synergie.
11. Zlepšiť synergie so spoločnou rybárskou politikou a integrovanou námornou politikou vrátane efektívnejšieho využívania dostupných možností financovania.
12. Poskytnúť usmernenie na podporu nasadenia zelenej infraštruktúry na lepšie prepojenie oblastí sústavy Natura 2000; podporovať projekty riešení inšpirovaných prírodou z prostriedkov politiky EÚ v oblasti výskumu a inovácií a programu Horizont 2020.

Prioritné akčné rámce

Prioritné akčné rámce (PAF) boli vyvinuté s cieľom pomôcť členským štátom určiť svoje potreby a priority financovania v rámci sústavy Natura 2000, ako aj lepšie zamerať rôzne zdroje financovania EÚ v rámci viacročného finančného rámca (VFR) na roky 2014 – 2020. Napriek tomu, že PAF boli v z hľadiska svojich ambícií a kvality rôznorodé, pri kontrole vhodnosti sa celkovo zistilo, že pozitívne prispeli k zabezpečeniu financovania sústavy Natura 2000 v rámci rozličných nástrojov financovania EÚ. Stále je však potrebné zlepšiť uplatniteľnosť prioritných akčných rámcov.

V rámci opatrenia 8 akčného plánu Komisia spolu s členskými štátmi a so zainteresovanými stranami preskúma úspech rozvoja/uplatňovania PAF v rámci súčasného VFR a vyvodí z toho ponaučenie s cieľom zlepšiť uplatniteľnosť tohto nástroja a posilniť súvisiace prínosy pre efektívnejšie využívanie zdrojov.

Komisia takisto s členskými štátmi začne postup aktualizácie svojich PAF pred viacročným finančným rámcom po roku 2020 s cieľom zabezpečiť harmonizovanejší prístup k výpočtu nákladov a určení cieľov a opatrení v oblasti ochrany vrátane jasných priorít a možných synergií s ostatnými sektormi a politikami. Okrem toho bude podporovať informovanosť o aktualizovaných nástrojoch PAF v rámci Komisie a medzi orgánmi členských štátov zameraných na tých, ktorí sú zodpovední za programovanie v rámci rôznych politík EÚ.

http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/index_en.htm

Tuleň sivý, *Halichoerus grypus*.

Cíbik chochlatý, *Vanellus vanellus*.

Farmárčenie v rámci sústavy Natura 2000.

Integrované projekty LIFE

Integrované projekty LIFE boli zavedené v roku 2014 s cieľom pomôcť členským štátom pri vykonávaní environmentálnych právnych predpisov v širšom rozsahu a zvýšiť vplyv programu LIFE. V rámci nich sa poskytujú finančné prostriedky na plány, programy a stratégie vypracované na regionálnej, multiregionálnej alebo vnútroštátnej úrovni.

Doteraz bolo v programe LIFE Nature schválených šesť integrovaných projektov (v Nemecku, Holandsku, Španielsku, talianskej Lombardii, Belgicku a vo Fínsku), ktoré pomáhajú pri dosahovaní cieľov smerníc EÚ o vtácoch a biotopoch v súlade s prioritnými akčnými rámcami (PAF) pre danú krajinu alebo región. Spoločne predstavujú celkový rozpočet viac ako 140 miliónov EUR na ochranu prírody.

Akčným plánom sa podporí príprava ďalších integrovaných projektov LIFE pre sústavu Natura 2000, pričom sa zameria na kľúčové priority identifikované v PAF – so zameraním na to, aby sa v každom členskom štáte začal aspoň jeden projekt do roku 2019.

<http://ec.europa.eu/environment/life/projects/ip.htm>

Opeľovanie včelou pred Európskym parlamentom.

PRIORITA D: Zlepšiť komunikáciu a osvetu, ktoré zapoja občanov, zainteresované strany a komunity

Informovanosť a zapojenie zainteresovaných strán boli zdôraznené ako kľúčové faktory, ktoré majú vplyv na dosahovanie cieľov smerníc o prírode. Osvedčené postupy, ktoré vyplývajú z kontroly vhodnosti, ukazujú, že intenzívne zapojenie majiteľov pôdy, jej užívateľov a iných zainteresovaných strán do procesu vytvárania plánov riadenia alebo rovnocenných opatrení je nevyhnutné na účinné a efektívne riadenie lokalít sústavy Natura 2000. To pomáha vytvárať zodpovednosť, zaujímať prístupy, ktoré sú udržateľné zo sociálno-ekonomického hľadiska a prispôsobené miestnym osobitostiam.

Kontrola vhodnosti tiež pripomenula, že biodiverzita vzbudzuje u občanov EÚ široký záujem a obavy, keďže 61 % Európanov verí, že EÚ by mala lepšie informovať občanov o jej význame. Okrem toho sa čoraz viac uznávajú prínosy prírody pre ľudské zdravie a sociálne začlenenie.

V tomto smere sa v rámci kontroly vhodnosti takisto zdôraznila potreba podporovať viaceré ekosystémové služby poskytované v sústave Natura 2000 s cieľom zabezpečiť,

aby ochrana a udržateľné využívanie lokalít tejto sústavy priniesli prospech aj miestnym spoločnostiam a hospodárstvám, a to najmä využitím potenciálu udržateľného cestovného ruchu a ekologických pracovných miest.

V rámci tejto priority je cieľom akčného plánu:

13. Podporiť výmenu poznatkov a zapojenie miestnych a regionálnych orgánov prostredníctvom spoločnej platformy s Výborom regiónov.
14. Podporiť uznávanie osvedčeného riadenia lokalít sústavy Natura 2000 a zvyšovať informovanosť o smerniciach o ochrane prírody prostredníctvom príslušných fór, využívať nové technológie a osvetové kampane a posilňovať väzby medzi prírodným a kultúrnym dedičstvom, najmä v súvislosti s rokom 2018, ktorý bude Európskym rokom kultúrneho dedičstva.
15. Aktívne zapojiť mladých ľudí do opatrení zameraných na spoločenské potreby tým, že dostanú príležitosť zapojiť sa do ochrany prírody v lokalitách sústavy Natura 2000.

Dobrovoľníctvo v rámci sústavy Natura 2000.

Zvyšovanie povedomia o sústave Natura 2000 medzi deťmi.

Ocenenie Natura 2000

Ocenenie Natura 2000, ktoré sa začalo udeľovať v roku 2014, je určené na odmeňovanie excelentnosti pri riadení lokalít sústavy Natura 2000 a na prezentáciu pridanej hodnoty tejto sústavy pre miestne hospodárstva. Vzdáva hold všetkým, ktorí neúnavne pracujú na tom, aby bolo prevádzkovanie sústavy Natura 2000 úspešné, a zároveň upriamuje pozornosť verejnosti na jej významné úspechy.

Jedným z opatrení navrhnutých v rámci priority D akčného plánu je v nadchádzajúcich rokoch ďalej rozvíjať toto ocenenie Natura 2000. Ročník 2018 sa začal 15. mája 2017. O ocenenie sa môže uchádzať každý, kto sa podieľa na činnostiach súvisiacich so sústavou Natura 2000, a to v jednej z piatich kategórií: ochrana, komunikácia, sociálno-ekonomické prínosy, zosúladenie záujmov a vnímania, cezhraničná spolupráca a networking.

Vítazi budú vyhlásení budúci rok 21. mája. Práve tento deň bol nedávno vyhlásený za „európsky deň sústavy Natura 2000“. Tento špeciálny deň sa bude každoročne sláviť prostredníctvom verejných podujatí po celej Európe. Už v roku 2017 sa v tento deň konali stovky miestnych podujatí a aktivít vytvárania sietí v celej Európe. Spoločne oslavovali prínos politiky EÚ v oblasti prírody a najmä sústavy Natura 2000 pri zachovaní nášho prírodného dedičstva.

http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/awards/index_en.htm

Vítazi odmenenia Natura 2000 za rok 2015.

Európsky zbor solidarity – zapojenie mladých ľudí do sústavy Natura 2000

V septembri 2016 predseda Juncker oznámil vytvorenie európskeho zboru solidarity (ESC) s cieľom umožniť mladým ľuďom v celej EÚ zapojiť sa do širokej škály činností vrátane ochrany životného prostredia.

Na podporu tejto novej iniciatívy nedávno fond EÚ LIFE vyhlásil výzvu na predkladanie návrhov na podporu využívania európskeho zboru solidarity aj v oblasti prírody. Očakáva sa, že vybrané projekty budú trvať maximálne 36 mesiacov, pričom činnosti dobrovoľníkov by mali trvať dva až dvanásť mesiacov a mali by sa sústrediť na činnosti súvisiace s ochranou prírody a obnovou prírodných oblastí, najmä v sústave Natura 2000.

V roku 2017 sa európsky zbor solidarity upevní osobitným právnym rámcom. Poskytne tak príležitosť mladým ľuďom, ktorí sú ochotní prejsť solidaritu, aby išli do iného členského štátu a zažili rozličné skúsenosti pri riešení problémov ochrany prírody a predchádzania katastrofám, a zároveň tak získali neoceniteľné skúsenosti pre svoje budúce zamestnanie.

<http://ec.europa.eu/environment/life/funding/life2017/index.htm#esc17>

Dobrovoľníci.

Akčný plán pre smernice o biotopoch a vtákoch: Priority a opatrenia

Legenda:

COM: Komisia; EEA: Európska environmentálna agentúra; EIB: Európska investičná banka; ČŠ: členské štáty; VR: Výbor regiónov.

PRIORITA A: Zlepšiť usmerňovanie, prehĺbiť poznatky a zabezpečiť lepší súlad so širšími sociálno-ekonomickými cieľmi		
Opatrenia	Harmonogram	Zodpovedný subjekt
1. Vo všetkých jazykoch EÚ aktualizovať, rozvíjať a aktívne propagovať usmernenia týkajúce sa: a) postupov povoľovania lokalít, ochrany a riadenia druhov, ako aj odvetvové usmernenia; b) začlenenia ekosystémových služieb do rozhodovania.	2017 – 2019 2018 – 2019	COM/VR/ČŠ/ zúčastnené strany
2. Vytvoriť podporný mechanizmus, ktorý orgánom členských štátov pomôže riešiť hlavné výzvy pri uplatňovaní požiadaviek na povolenia stanovených smernicami o vtákoch a biotopoch pre potreby sústavy Natura 2000 a predpisov na ochranu druhov.	2017 – 2019	COM/ČŠ zúčastnené strany
3. Prehĺbiť poznatky, a to aj posilneným a efektívnejším monitorovaním, a zabezpečiť verejný online prístup k údajom potrebným na vykonávanie smerníc (napr. satelitné snímky z programu Copernicus).	2017 – 2019	COM/EEA/ČŠ

PRIORITA B: Vytvoriť politickú zodpovednosť a posilniť súlad		
Opatrenia	Harmonogram	Zodpovedný subjekt
4. Dokončiť sústavu Natura 2000, najmä začlenením nepokrytých oblastí v morskom prostredí, a zaviesť potrebné ochranné opatrenia pre všetky lokality.	priebežne	ČŠ/zúčastnené strany/COM
5. Využiť nový proces preskúmania vykonávania právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia na špecializované dvojstranné stretnutia s národnými a regionálnymi orgánmi s cieľom vypracovať dohodnuté plány na zlepšenie vykonávania a konzultovať výzvy spojené s vykonávaním s vlastníkmi pôdy a ostatnými zainteresovanými stranami.	2017 – 2019	COM/ČŠ/ zúčastnené strany
6. Spojiť verejné orgány a zainteresované strany z rôznych členských štátov na úrovni biogeografických regiónov s cieľom riešiť spoločné výzvy vrátane cezhraničných otázok.	2017 – 2019	COM/VR/ČŠ/ zúčastnené strany
7. Pokračovať vo vypracovávaní akčných plánov pre najohrozenejšie druhy a prírodné biotopy, ako aj vo vytváraní platforiem zainteresovaných strán, pokiaľ ide o koexistenciu konfliktných druhov (napr. veľkých šeliem).	2017 – 2019	COM/ČŠ/ zúčastnené strany

PRIORITA C: Posilniť investície do sústavy Natura 2000 a zlepšiť synergie s finančnými nástrojmi EÚ

Opatrenia	Harmonogram	Zodpovedný subjekt
8. Posilniť investície do prírody a) pomôcť členským štátom, aby zlepšili svoje viacročné finančné plánovanie pre sústavu Natura 2000 aktualizáciou svojich prioritných akčných rámcov (PAF); b) navrhnuť 10 % zvýšenie rozpočtu programu LIFE určeného na projekty podporujúce ochranu prírody a biodiverzity, pričom celkový objem rozpočtových prostriedkov programu LIFE ostane nezmenený; c) stimulovať investície súkromného sektora do projektov súvisiacich s prírodou.	2017 – 2019	COM/EIB/ČŠ/ zúčastnené strany
9. Podporovať synergie s financovaním zo spoločnej poľnohospodárskej politiky, okrem iného účinným využívaním platieb a agroenvironmentálno-klimatických opatrení sústavy Natura 2000, vytvorením systémov orientovaných na výsledky, podporou poľnohospodárov prostredníctvom poľnohospodárskych poradenských služieb, inováciami a prenosom vedomostí v rámci európskeho partnerstva v oblasti inovácií zameraného na poľnohospodársku produktivitu a udržateľnosť.	2017 – 2019	COM/ČŠ/ zúčastnené strany
10. Zvýšiť informovanosť o možnostiach financovania v rámci politiky súdržnosti a zlepšiť synergie.	2017 – 2019	COM/ČŠ/ zúčastnené strany
11. Zlepšiť synergie so spoločnou rybárskou politikou a integrovanou námornou politikou vrátane efektívnejšieho využívania dostupných možností financovania.	2017 – 2019	COM/ČŠ/ zúčastnené strany
12. Poskytnúť usmernenie na podporu nasadenia zelenej infraštruktúry na lepšie prepojenie oblastí sústavy Natura 2000; podporovať projekty riešení inšpirovaných prírodou z prostriedkov politiky EÚ v oblasti výskumu a inovácií a programu Horizont 2020.	2017 – 2019	COM/zúčastnené strany

PRIORITA D: Zlepšiť komunikáciu a osvetu, ktoré zapoja občanov, zainteresované strany a komunity

Opatrenia	Harmonogram	Zodpovedný subjekt
13. Podporiť výmenu poznatkov a zapojenie miestnych a regionálnych orgánov prostredníctvom spoločnej platformy s Výborom regiónov.	2017 – 2019	VR/COM
14. Podporiť uznávanie osvedčeného riadenia lokalít sústavy Natura 2000 a zvyšovať informovanosť o smerniciach o ochrane prírody prostredníctvom príslušných fór, využívať nové technológie a osvetové kampane a posilňovať väzby medzi prírodným a kultúrnym dedičstvom, najmä v súvislosti s rokom 2018, ktorý bude Európskym rokom kultúrneho dedičstva.	2017 – 2019	COM/VR/ČŠ zúčastnené strany
15. Aktívne zapojiť mladých ľudí do opatrení zameraných na spoločenské potreby tým, že dostanú príležitosť zapojiť sa do ochrany prírody v lokalitách sústavy Natura 2000 (európsky zbor solidarity).	2017 – 2019	COM/ČŠ/ zúčastnené strany

**PRIORITA A: Zlepšiť
usmerňovanie, prehĺbiť poznatky
a zabezpečiť lepší súlad so širšími
sociálno-ekonomickými cieľmi**

DRUHÁ ČASŤ: ZOZNAM OPATRENÍ

OPATRENIE 1:

Vo všetkých jazykoch EÚ aktualizovať, rozvíjať a aktívne propagovať usmernenia týkajúce sa:

- a) postupov udeľovania územných povolení, ochrany a riadenia druhov, ako aj odvetvové usmernenia
- b) začlenenia ekosystémových služieb do rozhodovania

- a) Útvary Komisie vydali niekoľko usmerňovacích dokumentov o rozličných aspektoch smerníc. Pri kontrole vhodnosti sa však ukázalo, že je potrebné aktualizovať ich a vypracovať usmernenie, ktoré bude osobitné pre tento sektor.
- b) Ekosystémy a ich služby (t. j. výhody, ktoré ľuďom a hospodárstvu prináša príroda) sú prírodným kapitálom, ktorý je základom sociálno-ekonomického tkaniva Európy, prosperity a blahobytu jej občanov. V rozhodnutiach sa však na ne často neprihliada alebo sa v trhových transakciách riadne nestanovuje ich cena.

V roku 2008 Európska komisia zverejnila usmerňujúci dokument o love v rámci smernice o vtákoch.

- a) V rámci tohto opatrenia Komisia v úzkej spolupráci s členskými štátmi a zainteresovanými stranami:
 - ✓ aktualizuje výkladové usmerňovacie dokumenty o ustanoveniach článku 6 smernice o biotopoch týkajúcich sa ochrany a správe sústavy Natura 2000 (do roku 2017);
 - ✓ aktualizuje metodické usmernenia týkajúce sa článku 6 ods. 3 a 4 smernice o biotopoch o požiadavkách udeľovania povolení v súvislosti s plánmi a projektmi, ktoré môžu mať významný vplyv na lokality sústavy Natura 2000 (do roku 2018);
 - ✓ aktualizuje usmernenia týkajúce sa predpisov o ochrane druhov podľa smernice o biotopoch (do roku 2018);
 - ✓ aktualizuje Dokument o kľúčových pojmoch týkajúcich sa obdobia reprodukcie a obdobia predreprodukčnej migrácie lovných druhov v EÚ (do roku 2019);
 - ✓ vypracuje nové usmernenia týkajúce sa vodnej energie a sústavy Natura 2000 (do roku 2017);
 - ✓ vypracuje nové usmernenia týkajúce sa zariadení na prenos elektrickej energie a sústavy Natura 2000 (do roku 2017);
 - ✓ aktualizuje usmernenia týkajúce sa veternej energie a sústavy Natura 2000 (do roku 2019) a
 - ✓ vypracuje nové usmernenia týkajúce sa sústavy Natura 2000 a rybárstva podľa pravidiel spoločnej rybárskej politiky (do roku 2018).

- b) Komisia spolu s členskými štátmi a so zainteresovanými stranami takisto:
 - ✓ vypracuje usmernenia a súbor praktických nástrojov na podporu začlenenia ekosystémov a ich služieb do procesov plánovania a rozhodovania na miestnej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni a úrovni EÚ (do roku 2018) a
 - ✓ zabezpečí opatrenia na budovanie kapacít pre orgány a subjekty zodpovedné za plánovanie a realizáciu (2018 – 2019).

- V súvislosti s opatreniami uvedenými v bodoch a) a b) Komisia:**
- ✓ preloží uvedené usmerňovacie dokumenty do všetkých úradných jazykov (2018 – 2019);
 - ✓ sprístupní online ľahko čitateľné zhrnutia usmerňovacích dokumentov vo všetkých úradných jazykoch EÚ (2018 – 2019);
 - ✓ poskytne online zoznam často kladených otázok o sústave Natura 2000 spolu s odpoveďami (2017) a
 - ✓ aktívne podporovať a šíriť uvedené usmerňovacie dokumenty s cieľom zlepšiť ich uplatňovanie na miestnej úrovni, a to spoločne s Výborom regiónov, členskými štátmi a zainteresovanými stranami (2017 – 2019).

OPATRENIE 2:

Vytvoriť podporný mechanizmus, ktorý orgánom členských štátov pomôže riešiť hlavné výzvy pri uplatňovaní požiadaviek týkajúcich sa udeľovania povolení stanovených v smerniciach o vtáctve a biotopoch pre potreby sústavy Natura 2000 a v predpisoch o ochrane druhov

Pri kontrole vhodnosti sa zdôraznila potreba posilniť podporu príslušným orgánom s cieľom zabezpečiť inteligentnejšie a účinnejšie uplatňovanie postupov schvaľovania v rámci sústavy Natura 2000, ako aj pravidiel v oblasti ochrany druhov.

Nedávno vydané správy o preskúmaní vykonávania právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia (EIR) majú tomuto procesu pomôcť. Správa každého členského štátu obsahuje dôležité časti, ktoré sa zaoberajú právnymi predpismi a politikou v oblasti ochrany prírody, a určujú sa v nej osobitné otázky/problémy pre orgány v danej krajine.

Akčný plán bude podporovať programy odbornej prípravy členských štátov týkajúce sa požiadaviek na schvaľovanie súvisiacich so sústavou Natura 2000.

V rámci tohto opatrenia Komisia:

- ✓ určí v spolupráci s členskými štátmi tie, ktoré potrebujú cielenú podporu, pokiaľ ide o kľúčové problémy vrátane problémov štrukturálnej povahy, v súvislosti s uplatňovaním požiadaviek na udeľovanie povolení stanovených smernicami o vtáctve a biotopoch pre potreby sústavy Natura 2000 a predpisov o ochrane druhov (do roku 2017);
- ✓ pri určených členských štátoch podporí, a to aj prostredníctvom zabezpečenia príležitostí v rámci správy a informácií v oblasti životného prostredia v rámci programu LIFE, zriadenie ad hoc programov odbornej prípravy a podporných mechanizmov pre orgány verejnej správy, ktoré sa zaoberajú požiadavkami na udeľovanie povolení, ktoré sú stanovené v smerniciach o vtáctve a biotopoch pre potreby sústavy Natura 2000 a v predpisoch o ochrane druhov (2017 – 2019);
- ✓ podporí členské štáty, aby plne využívali partnerský mechanizmus

EIR na šírenie najlepších postupov a prenos poznatkov medzi vnútroštátnymi a regionálnymi orgánmi v prípade otázok týkajúcich sa požiadaviek na udeľovanie povolení, ktoré sú stanovené v smerniciach o vtáctve a biotopoch pre potreby sústavy Natura 2000 a v predpisoch o ochrane druhov (2017 – 2019);

- ✓ podporí členské štáty, aby plne využívali nástroj JASPERS, pokiaľ ide o významné projekty spolufinancované z prostriedkov EÚ, ako aj ďalšiu dostupnú pomoc prostredníctvom služby na podporu štrukturálnych reforiem (2017 – 2019) a
- ✓ na základe skúseností získaných zo súčasných pilotných opatrení preskúma rozšírenie rozsahu pôsobnosti dohôd o inováciách vzhľadom na smernice o ochrane prírody s cieľom objasniť vnímané regulačné prekážky a uplatniť inovačné riešenia, ktoré môžu podporiť vykonávanie smerníc o ochrane prírody (2018 – 2019).

OPATRENIE 3:

Prehĺbiť poznatky, a to aj lepším a efektívnejším monitorovaním, a zabezpečiť verejný online prístup k údajom potrebným na vykonávanie smerníc (napr. satelitné snímky z programu Copernicus)

V rámci kontroly vhodnosti sa ako prekážky vykonávania smernice o vtácoch a smernice o biotopoch určili nedostatočné vedomosti a obmedzený prístup k údajom. Napriek zlepšeniam sú medzi členskými štátmi ešte stále značné medzery a rozdiely v poznatkoch, najmä pokiaľ ide o úroveň aktualizácie, presnosti a úplnosti štandardných formulárov údajov sústavy Natura 2000, dostupnosť údajov o stave a trendoch ochrany druhov a biotopov či príspevok a efektívnosť sústavy Natura 2000 pri dosahovaní cieľov smerníc.

Správa o stave prírody v EÚ za rok 2014 poskytuje komplexné posúdenie stavu ochrany druhov a biotopov chránených EÚ.

V rámci tohto opatrenia Komisia s členskými štátmi a Európskou environmentálnou agentúrou:

- ✓ aktualizuje a zlepšuje online prehliadač sústavy Natura 2000, aby sa lepšie zobrazovali informácie potrebné na vykonávanie jednotlivých požiadaviek smerníc (do roku 2018);
- ✓ zlepšuje kvalitu údajov systematickým posudzovaním súladu súborov údajov poskytovaných členskými štátmi, na ktoré nadviažu diskusie v príslušných skupinách expertov (do roku 2019);
- ✓ podporí vytvorenie európskeho regionálneho systému GEOSS s cieľom urýchliť prijímanie otvorených údajov, informácií a poznatkov získaných na základe pozorovania Zeme, čím sa občanom umožní prístup k údajom významným z hľadiska sústavy Natura 2000 (2017 – 2019);
- ✓ posúdi najnovší pokrok v oblasti družicového diaľkového prieskumu, čo posluží na podporu pre lepšie vykonávanie smerníc o ochrane prírody; vytvorí pilotný online nástroj na sledovanie zmien trávnych porastov s vysokou prírodnou hodnotou v lokalitách sústavy Natura 2000 v takmer reálnom čase a podporí tvorbu príslušných súborov priestorových údajov

na monitorovanie využívania pôdy a zmien využívania pôdy v lokalitách sústavy Natura 2000 a ich okolí v rámci vesmírnych programov EÚ (2017 – 2019);

- ✓ podporí ďalší rozvoj a využívanie alternatívnych zdrojov informácií o stave a trendoch chránených lokalít a biodiverzity v EÚ, a to aj prostredníctvom cielej podpory projektov občianskej vedy (2017 – 2019) a
- ✓ bude ďalej pracovať na vymedzení koncepcie priaznivých referenčných hodnôt a na stanovení hodnôt pre určité biotopy a druhy, čo posluží ako základ na diskusiu v rámci biogeografického procesu (2017 – 2019).

Členské štáty majú:

- ✓ posilniť monitorovanie a odstrániť nedostatky vo vedomostiach týkajúcich sa sústavy Natura 2000, zlepšiť stav a trendy ochrany druhov a biotopov, efektívnosť sústavy Natura 2000 a jej prínos k dosahovaniu cieľov smerníc, a to aj vzhľadom na ďalšie podávanie správ podľa článku 17 smernice o biotopoch a článku 12 smernice o vtáctve s termínom v roku 2019 (2017 – 2018).

PRIORITA B: Budovať politickú zodpovednosť a posilniť súlad

V roku 2012 Komisia zriadila platformu zainteresovaných strán EÚ na riešenie konfliktov, ktoré vznikajú medzi ľuďmi a veľkými šelmami. Aj naďalej sa bude podporovať v rámci akčného plánu, aby sa naplno rozvinul jej potenciál.

OPATRENIE 4:

Dokončiť sústavu Natura 2000, najmä začlenením nepokrytých oblastí v morskom prostredí, a zaviesť potrebné ochranné opatrenia pre všetky lokality

Ústredným cieľom smerníc o ochrane prírody je zriadenie a efektívna správa sústavy Natura 2000.

Kompletizácia suchozemských lokalít sústavy Natura 2000 je síce zväčša ukončená, no stále existujú výrazné nedostatky, pokiaľ ide o morské prostredie, najmä mimo pobrežia, čo si vyžaduje návrhy ďalších lokalít zo strany členských štátov.

Okrem toho boli podľa dostupných informácií do januára 2016 z 22 419 lokalít s európskym významom z januára 2010 vymenované za osobitné chránené územia iba dve tretiny, pričom len polovica lokalít nahlásila, že majú vypracované plány riadenia lokality.

Do roku 2016 bolo vymenovaných viac ako 3000 morských lokalít sústavy Natura 2000, ktoré pokrývajú viac ako 6 % celkovej morskej oblasti EÚ (viac ako 300 000 km²).

V rámci tohto opatrenia členské štáty v súlade s platnými lehotami podľa smerníc:

- ✓ dokončia označenie lokalít sústavy Natura 2000 na zemi a na mori a
- ✓ stanovujú a zrealizujú potrebné ciele a opatrenia týkajúce sa ochrany prírody v prípade všetkých lokalít sústavy Natura 2000, ideálne v rámci plánov riadenia lokalít alebo rovnocenných nástrojov.

V rámci tohto opatrenia Komisia (2017 – 2019)

- ✓ podporí členské štáty prostredníctvom týchto činností:
 - poskytovanie spolufinancovania EÚ na prípravu a vykonávanie plánov riadenia lokalít,
 - uľahčovanie výmeny najlepších postupov medzi členskými štátmi a stanovovania spoločných cieľov na zabezpečenie súladu cieľov a opatrení v oblasti ochrany na biogeografickej úrovni,
 - podpora členských štátov, aby aktívne a včas zapájali všetky príslušné zainteresované strany do procesu označovania lokalít a vykonávania potrebných ochranných opatrení a
 - ďalší rozvoj metodík a kritérií na posudzovanie súdržnosti sústavy chránených morských oblastí.

- ✓ Posilní opatrenia na presadzovanie príslušných právnych povinností na ochranu a riadenie lokalít sústavy Natura 2000;
- ✓ podporí členské štáty pri zlepšovaní súčinnosti pri vykonávaní smerníc o ochrane prírody, rámcovej smernice o vode, smernice o dusičnanech, rámcovej smernice o morskej stratégii, smernice o povodniach a nariadenia o inváziách nepôvodných druhoch;
- ✓ uľahčí vypracovanie opatrení rybolovu v rámci spoločnej rybárskej politiky (SRP) pre morské lokality sústavy Natura 2000;
- ✓ uľahčí vzájomné vzťahy medzi regionálnymi dohovormi o moriach a regionálnymi organizáciami pre riadenie rybárstva pri tvorbe ochranných opatrení s cieľom dodržiavať právne predpisy v oblasti životného prostredia a
- ✓ vypracuje stratégiu adaptácie zameranej na riešenie potenciálnych účinkov invázií druhov a zmeny klímy na rybárstvo v Stredozemí (do roku 2018).

OPATRENIE 5:

Využiť nový proces preskúmania vykonávania právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia na špecializované dvojstranné stretnutia s národnými a regionálnymi orgánmi s cieľom vypracovať dohodnuté plány zamerané na zlepšenie vykonávania predpisov a viesť s vlastníkmi pôdy a ostatnými zainteresovanými stranami konzultácie týkajúce sa výziev spojených s vykonávaním predpisov

Preskúmanie vykonávania právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia (EIR) je nový nástroj, ktorý bol vytvorený s cieľom pomôcť posilniť vykonávanie právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia vrátane smerníc o ochrane prírody. EIR poskytuje nový rámec, ktorý okrem iného umožňuje viesť s každým členským štátom štruktúrovaný dialóg venovaný vykonávaniu predpisov so zámerom riešiť štrukturálne problémy a reagovať na potreby každého členského štátu. Kľúčovými prvkami tohto rámca sú transparentnosť a široká účasť príslušných zainteresovaných strán z rôznych sektorov a rôznych úrovní verejnej správy.

EÚ v priebehu rokov podporovala aktívnu účasť zainteresovaných strán na plánovaní riadenia lokalít sústavy Natura 2000.

V rámci tohto opatrenia Komisia a členské štáty (2017 – 2019):

- ✓ V rámci štruktúrovaného dialógu EIR uskutočnia špecializované dvojstranné stretnutia s účasťou vnútroštátnych a regionálnych orgánov zodpovedných za vykonávanie smerníc o ochrane prírody. Na základe potrieb jednotlivých členských štátov sa určia a dohodnú kľúčové opatrenia na zlepšenie vykonávania v spoločných vykonávacích plánoch s míľnikmi a výstupmi.
- ✓ Tieto špecializované dvojstranné stretnutia sa v rokoch 2017 – 2019 uskutočnia vo všetkých členských štátoch aspoň raz a podľa potreby po nich budú nasledovať ďalšie stretnutia. Tieto stretnutia sa sústredia najmä na tieto kľúčové otázky vykonávania:
 - celková stratégia zameraná na dosiahnutie priaznivého stavu ochrany a na správu sústavy Natura 2000, akékoľvek štrukturálne problémy v jednotlivých členských štátoch brániace im riadiť a financovať potrebné ochranné opatrenia pre všetky lokality,
 - prístupy riadenia a efektívnosť spolupráce, napr. medzi rôznymi zložkami verejnej správy členských štátov na ústrednej úrovni, medzi ústrednou a regionálnou úrovňou, medzi verejnou správou a zainteresovanými stranami a so susednými členskými štátmi,
 - zvyšovanie informovanosti, kapacity a chápania právnych požiadaviek, a to aj vo vzťahu k iným právnym predpisom v oblasti životného prostredia, akými sú strategické environmentálne hodnotenie (SEA) / EIA a rámcová smernica o vode,
 - uľahčenie účinných prístupov vykonávania, a to vrátane podpory využívania príslušných usmernení EÚ a vnútroštátnych usmernení a
 - zdôraznenie potreby aktívneho zapájania vlastníkov pôdy a iných zainteresovaných strán najmä do plánovania správy lokalít sústavy Natura 2000.
- ✓ Uskutočnia nadväzujúce stretnutia so súkromným sektorom, mimovládnyimi organizáciami a inými zainteresovanými stranami v hlavných mestách štátov.
- ✓ Vykonajú následné opatrenia, pokiaľ ide o vykonávanie dohodnutých plánov.

OPATRENIE 6:

Spojiť verejné orgány a zainteresované strany z rôznych členských štátov na úrovni biogeografických regiónov s cieľom riešiť spoločné výzvy vrátane cezhraničných otázok

V roku 2012 Európska komisia začala biogeografický proces sústavy Natura 2000, proces spolupráce viacerých zainteresovaných strán na biogeografickej úrovni na posilnenie účinného vykonávania, riadenia, monitorovania a financovania sústavy Natura 2000 a podávania správ o nej.

Výmena najlepších postupov týkajúcich sa riadenia lokalít sústavy Natura 2000 v alpskom regióne v rámci biogeografických seminárov EK, ktoré sa začali v roku 2012.

V rámci tohto opatrenia Komisia v spolupráci s členskými štátmi a zainteresovanými stranami (2017 – 2019):

- ✓ nastaví zameranie biogeografického procesu sústavy Natura 2000 tak, aby mohol lepšie prispievať k zavedeniu súdržných, efektívnych a účinných systémov ochrany pre sústavu Natura 2000 v celej EÚ prostredníctvom:
 - zlepšenej súdržnosti v hodnotení stavu ochrany chránených biotopov a druhov a stanovovaní cieľov a priorít v oblasti ochrany na biogeografickej úrovni,
 - určovania a podpory najlepších postupov v prístupoch riadenia ochrany na zabezpečenie výsledkov ochrany na biogeografickej úrovni a
 - posilnenej spolupráce a výmeny skúseností týkajúcich sa spoločných výziev a príležitostí, ako je komunikácia a zapojenie zainteresovaných strán, viacnásobných prínosov sústavy Natura 2000 a cezhraničných otázok.

- ✓ schváli plány pre opatrenia spolupráce na biogeografickej úrovni;
- ✓ dokončí druhé kolo seminárov venovaných sústave Natura 2000 a usporiada tematické podujatia vo všetkých biogeografických regiónoch vrátane morských regiónov a
- ✓ bude ďalej rozvíjať komunikačnú platformu sústavy Natura 2000 v záujme zvýšenia jej používateľskej ústretovosti a efektívnosti.

V rámci tohto opatrenia Komisia a Výbor regiónov budú (2017 – 2019):

- ✓ aktívne podporovať zapojenie vnútroštátnych a regionálnych orgánov a zainteresovaných strán do biogeografického procesu sústavy Natura 2000;
- ✓ využívať biogeografický proces sústavy Natura 2000 na šírenie a podporu usmernení EÚ a
- ✓ využívať biogeografický proces sústavy Natura 2000 na podporu vykonávania akčných plánov pre druhy a biotopy a prispievanie k ich vykonávaniu.

OPATRENIE 7:

Pokračovať vo vypracovávaní akčných plánov pre najohrozenejšie druhy a prírodné biotopy, ako aj vo vytváraní platforiem zainteresovaných strán, pokiaľ ide o koexistenciu konfliktných druhov (napr. veľkých mäsožravcov)

V Správe o stave prírody v EÚ aj v kontrole vhodnosti sa zdôraznila potreba naliehavo riešiť pokračujúci úbytok chránených druhov a biotopov. Na mnohé z nich sa stále vzťahuje nepriaznivý stav ochrany.

V kontrole vhodnosti sa zdôraznila aj potreba riešiť pretrvávajúci problém, ktorý predstavujú určité chránené druhy prichádzajúce do konfliktu s niektorými ľudskými činnosťami, ako je poľnohospodárstvo. Týka sa to najmä veľkých mäsožravcov a kormoránov, v súvislosti s ktorými bol zriadený dialóg so zainteresovanými stranami a informačné platformy na podporu osvedčených postupov a praktických riešení vyplývajúcich zo smernice o ochrane prírody, ktoré súvisia s koexistenciou ľudí a týchto druhov.

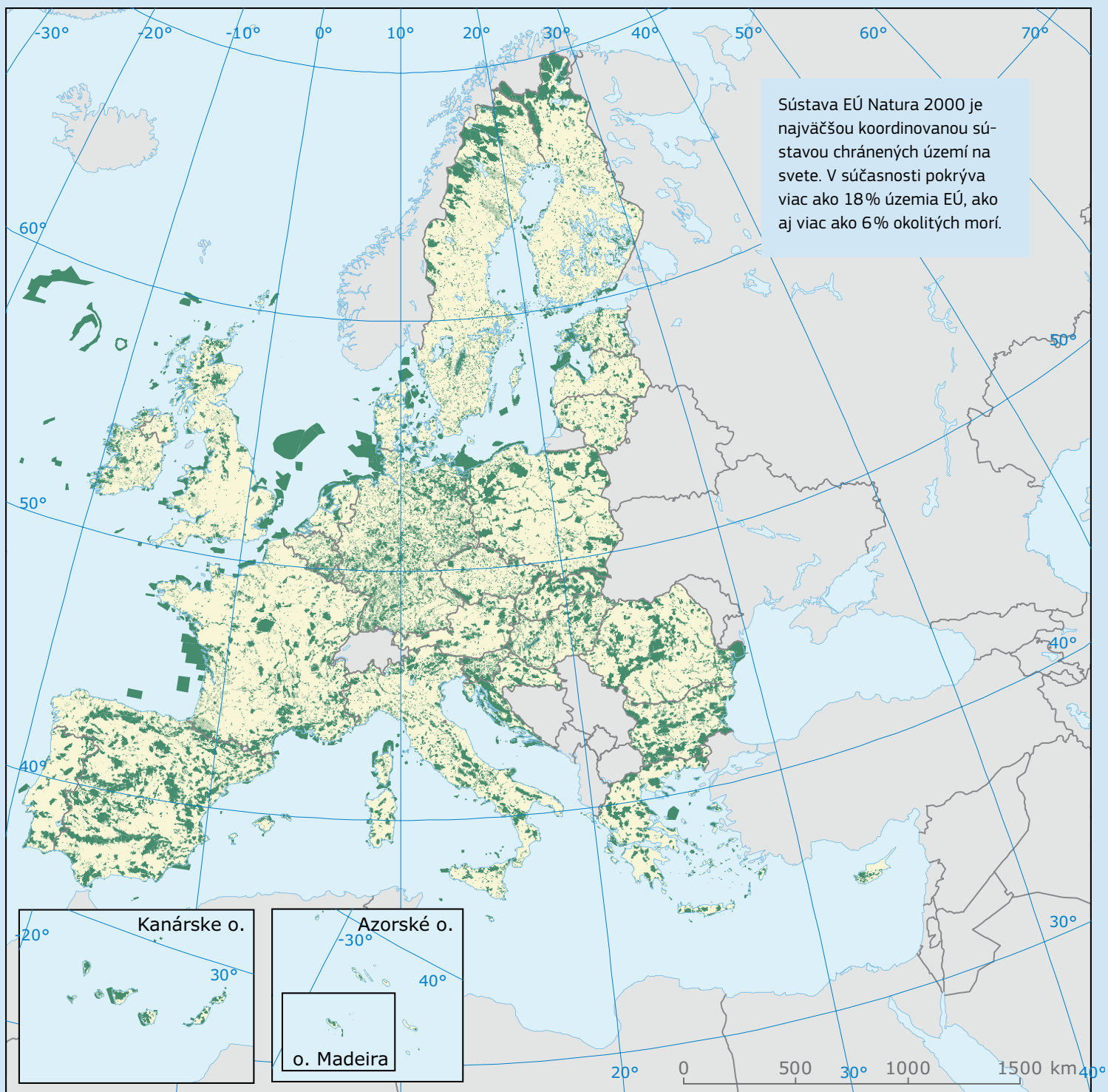
Pre všetkých 45 druhov netopierov chránených podľa smernice o biotopoch bude vypracovaný akčný plán EÚ.

V rámci tohto opatrenia Komisia, členské štáty a zainteresované strany:

- ✓ vypracujú a zrealizujú tieto akčné plány:
 - nový akčný plán EÚ pre viacero druhov zahŕňajúci štyridsaťštyri druhov netopierov (do roku 2017),
 - a nový akčný plán EÚ pre osem druhov nížinných hniezdiacich brodivých vtákov (*Haematopus ostralegus*, *Vanellus vanellus*, *Calidris alpina*, *Calidris pugnax*, *Gallinago gallinago*, *Numenius arquata*, *Limosa limosa* a *Tringa totanus*) (do roku 2018),
 - dva nové akčné plány EÚ pre morské druhy vtákov (*Puffinus yelkouan* and *Hydrobates monteiroi*) (do roku 2018),
 - šesť medzinárodných akčných plánov/akčných plánov EÚ pre tieto druhy: *Gypaetus barbatus*, *Aegypius monachus*, *Pelecanus crispus*, *Streptopelia turtur*, *Melanitta fusca* a *Oxyura leucocephala* (do roku 2018) a
 - najmenej dva plány pre najohrozenejšie druhy biotopov so zreteľom na nedávno uverejnený európsky červený zoznam biotopov (do roku 2019);
- ✓ budú v EÚ vykonávať memorandum o porozumení o ochrane dravých sťahovavých vtákov v Afrike a Eurázii (MoP o dravcoch) podľa Dohovoru o ochrane sťahovavých druhov voľne žijúcich živočíchov (do rokov 2017 – 2019);

- ✓ zabezpečia plnú funkčnosť systému na sledovanie vykonávania akčných plánov pre druhy (do roku 2018);
- ✓ v rámci projektu EuroSAP programu LIFE zriadia „koordinačnú skupinu pre európske druhy vtákov“ na podporu tvorby, koordinácie a vykonávania akčných plánov pre druhy (do roku 2018);
- ✓ budú ďalej podporovať platformy/fóra zainteresovaných strán na podporu dialógu, a to aj na biogeografickej úrovni a v rámci medzinárodných dohôd, na výmenu skúseností, poznatkov a na spoluprácu pri riešení situácií, keď dochádza k stretu medzi ľuďmi a chránenými druhmi (ako sú napríklad veľké mäsožravce, kormorány, husi) (2017 – 2019) a
- ✓ prispejú k prijatiu komplexného regionálneho plánu riadenia pre korál červený v Stredozemnom mori v rámci vykonávania novej strednodobej stratégie Všeobecnej rybárskej komisie pre Stredozemné more (GFCM) (do roku 2018).

December 2016

Celkový počet lokalít sústavy Natura 2000

27 522 lokalít

Celková oblasť lokalít sústavy Natura 2000

1 184 609 km²

Suchozemská oblasť sústavy Natura 2000
(% rozlohy územia)

780 081 km² / (18,15%)

Morská oblasť sústavy Natura 2000
km²

395 528 km²

PRIORITA C: Posilniť investície do sústavy Natura 2000 a zlepšiť synergie s finančnými nástrojmi EÚ

Agroenvironmentálne systémy EÚ zohrávajú dôležitú úlohu pri ochrane poľnohospodárskych druhov a biotopov chránených podľa právnych predpisov EÚ v oblasti prírody.

OPATRENIE 8: Posilniť investície do prírody

- a) pomôcť členským štátom, aby zlepšili svoje viacročné finančné plánovanie pre sústavu Natura 2000 aktualizáciou svojich prioritných akčných rámcov (PAF);
- b) navrhnuť 10 % zvýšenie rozpočtu programu LIFE určeného na projekty podporujúce ochranu prírody a biodiverzity, pričom celkový objem rozpočtových prostriedkov programu LIFE ostane nezmenený;
- c) stimulovať investície súkromného sektora do projektov súvisiacich s prírodou.

V rámci kontroly vhodnosti sa zistilo, že kľúčovou prekážkou vykonávania je nedostatočné financovanie.

Komisia spolu s členskými štátmi a zainteresovanými stranami:

- ✓ preskúma úspech vypracovania/uplatňovania prioritných akčných rámcov v rámci súčasného VFR a vyvodí závery s cieľom zlepšiť uplatniteľnosť tohto nástroja, a pritom posilní sprievodné prínosy pre účinnejšie využívanie zdrojov (do roku 2017);
- ✓ po dohode s členskými štátmi aktualizuje formát prioritných akčných rámcov s cieľom zabezpečiť harmonizovanejší

Cieľom integrovaných projektov EÚ LIFE je pomôcť pri vykonávaní smerníc o prírode na regionálnej, multiregionálnej alebo vnútroštátnej úrovni.

prístup k výpočtu nákladov a určeniu cieľov a opatrení v oblasti ochrany (do roku 2017);

- ✓ začne s členskými štátmi proces aktualizácie ich prioritných akčných rámcov pred VFR, ktorý bude nasledovať po roku 2020 (do roku 2018);
- ✓ bude v rámci Komisie a medzi orgánmi členských štátov podporovať a zvyšovať informovanosť o aktualizovaných prioritných akčných rámcoch (hneď ako budú aktualizované prioritné akčné rámce k dispozícii, najneskôr do roku 2019);
- ✓ podporí prípravu integrovaných projektov programu LIFE pre sústavu Natura 2000, ktoré sa zameriavajú na kľúčové priority vymedzené v prioritných akčných rámcoch – tak, aby sa v každom členskom štáte do roku 2019 začal aspoň jeden projekt a
- ✓ vyvodí poznatky a zabezpečí výmenu skúseností z prebiehajúcich integrovaných projektov programu LIFE (2017 – 2019), s cieľom vypracovať strategické odporúčania týkajúce sa investícií na účely riadenia a súdržnosti sústavy Natura 2000.

V rámci tohto opatrenia Komisia:

- ✓ v roku 2017 navrhne využiť možnosť vyplývajúcu z nariadenia o programe LIFE zvýšiť objem rozpočtových prostriedkov na ochranu životného prostredia a biodiverzitu o 10%;
- ✓ podporí dodatočné pilotné projekty osobitne zamerané na organizácie vlastníkov pozemkov a ich členov, ktoré významne prispievajú k testovaniu uplatniteľnosti nástrojov na ochranu súkromných pozemkov v lokalitách sústavy Natura 2000 v rámci programu LIFE (2017 – 2019);
- ✓ ďalej podporí projekty týkajúce sa biodiverzity v rámci nástroja na financovanie prírodného kapitálu s cieľom zabezpečiť počas vykonávacieho obdobia 9 až 12 projektov (2017 – 2019);
- ✓ v rámci Spoločenstva zaoberajúceho sa postupmi v oblasti financií a biodiverzity prispeje k prechodu smerom k udržateľnému finančnému sektoru podporovaním lepšieho začlenenia biodiverzity do finančných činností na podporu lepšej súdržnosti sústavy Natura 2000 (2017 – 2019) a
- ✓ s členskými štátmi a inými zainteresovanými stranami určí najlepšie postupy v oblasti investícií, ktoré sa týkajú ťažobných operácií a rekultivácie a obnovy pôdy ťažobným priemyslom neenergetických surovín (2018).

OPATRENIE 9:

Podporovať synergie s financovaním zo spoločnej poľnohospodárskej politiky, okrem iného účinným využívaním platieb a agroenvironmentálno-klimatických opatrení sústavy Natura 2000, vytvorením systémov orientovaných na výsledky, podporou poľnohospodárov prostredníctvom poľnohospodárskych poradenských služieb, inováciami a prenosom vedomostí v rámci európskeho partnerstva v oblasti inovácií zameraného na poľnohospodársku produktivitu a udržateľnosť

Napriek tomu, že v rámci SPP na roky 2014 – 2020 sa stanovujú podporné opatrenia v prospech biodiverzity, ich účinok v praxi je vo všeobecnosti príliš obmedzený a závisí aj od toho, ako sa ich členské štáty a poľnohospodári rozhodnú vykonávať.

Preto v rámci tohto opatrenia Komisia:

- ✓ vykoná hodnotenie vplyvu SPP na biodiverzitu vrátane vplyvu na využívanie finančných zdrojov na ochranu biodiverzity a vplyvu na ochranu sústavy Natura 2000, ako aj hodnotenie využívania opatrenia sústavy Natura 2000 na odškodnenie príjemcov za dodatočné náklady a ušlý príjem v dôsledku vykonávania smerníc o ochrane prírody (2018 – 2019);

Program EÚ na rozvoj vidieka sa môže použiť na podporu sústavy Natura 2000.

- ✓ podporí plné a efektívne využívanie finančných prostriedkov, ktoré sú k dispozícii pre lokality sústavy Natura 2000 a širšiu ochranu biodiverzity v období rokov 2014 – 2020 v rámci Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV), v nadväznosti na získané poznatky a určené najlepšie postupy, ako aj existujúce usmernenia a politiky (2017 – 2019);
- ✓ podporí členské štáty, aby rozšírili označenie svojich trvalých trávnych porastov ako trvalých trávnych porastov citlivých z hľadiska životného prostredia v označených lokalitách sústavy Natura 2000 (2017 – 2018);
- ✓ posúdi existujúce skúsenosti týkajúce sa režimov platieb pre poľnohospodárov založených na výsledkoch v oblasti rozvoja vidieka, pričom určí príležitosti a obmedzenia, ako aj potenciálne oblasti uplatňovania s cieľom podporovať ich širšie využívanie (2017 – 2018);
- ✓ bude pokračovať v podpore inovácií a výmeny vedomostí prostredníctvom siete európskeho partnerstva v oblasti inovácií zameraného na poľnohospodársku produktivitu a udržateľnosť (EIP-AGRI), najmä praktickým využívaním výsledkov, ktoré dosiahla

osobitná skupina pre poľnohospodárstvo s vysokou prírodnou hodnotou (2017 – 2018) a

- ✓ stanoví v ďalšom programovom období prierezové ukazovatele sústavy Natura 2000 pre všetky fondy EÚ a zväzi zlepšenie existujúcich a v prípade potreby možnosť stanovenia nových ukazovateľov (2017 – 2018).

Členské štáty majú:

- ✓ posúdiť súčasné využívanie finančných prostriedkov vyčlenených na ochranu biodiverzity a sústavu Natura 2000 vrátane opatrenia sústavy Natura 2000 (2017 – 2019);
- ✓ zabezpečiť primeranú koordináciu a výmenu informácií medzi všetkými orgánmi zapojenými do riadenia lokalít sústavy Natura 2000 vrátane orgánov v oblasti poľnohospodárstva (2017 – 2019) a
- ✓ podporovať odbornú prípravu a zvyšovanie informovanosti poľnohospodárov a ďalších zainteresovaných strán vo vidieckych oblastiach, najmä prostredníctvom poľnohospodárskych poradenských služieb, pokiaľ ide o opatrenia na vykonávanie smerníc o ochrane prírody (2017 – 2019).

OPATRENIE 10:

Zvýšiť informovanosť o možnostiach financovania v rámci politiky súdržnosti a zlepšiť synergie

Politika súdržnosti na obdobie rokov 2014 – 2020 poskytuje investičnú podporu, budovanie kapacít a možnosti spolupráce v oblasti biodiverzity a ochrany prírody. Z fondov politiky súdržnosti sa na biodiverzitu a lokality sústavy Natura 2000 na obdobie rokov 2014 – 2020 vyčlenili približne 4 miliardy EUR, ktoré sa vzťahujú na široké spektrum projektov (napr. plánovanie, ochranu, riadenie a budovanie kapacít).

V rámci politiky súdržnosti EÚ sa podporilo vypracovanie plánov riadenia sústavy Natura 2000 vo viacerých krajinách a regiónoch.

V rámci tohto opatrenia Komisia na podporu riadiacich orgánov fondov politiky súdržnosti a zainteresovaných strán pri plnom využívaní dostupných možností na zvýšenie synergií s právnymi predpismi EÚ v oblasti ochrany prírody:

- ✓ pripraví krátke usmernenia o dostupnej podpore v rámci politiky súdržnosti, určí najlepšie postupy a poskytne informácie o prínosoch sústavy Natura 2000 vrátane zelenej infraštruktúry, ktorá podporuje súdržnosť sústavy. Použije tieto usmernenia na zvyšovanie informovanosti prostredníctvom seminárov a dvojstranných stretnutí (2017 – 2018);
- ✓ poskytne regionálnym subjektom v rámci vzdelávacej platformy politiky Interreg Europe venovanej ochrane životného prostredia cieleňé informácie o ochrane prírody (dokumenty o politikách, databáza najlepších postupov, odborné asistenčné stredisko) a podporí ich spoluprácu (2017 – 2018);
- ✓ podporí krajiny (EÚ a mimo EÚ), regióny a zainteresované strany zapojené do makroregionálnych stratégií EÚ v tvorbe projektov/iniciatív s makroregionálnym významom v oblasti ochrany prírody v dotknutých regiónoch (2017 – 2018);
- ✓ uvedie do činnosti partnerstvo v rámci mestskej agendy pre EÚ pre udržateľné využívanie pôdy a riešenia založené na ochrane prírody. Podporí riešenia založené na ochrane prírody a biodiverzity a v prípade potreby tak urobí aj v prípade ďalších partnerstiev (napr. v partnerstvách pre adaptáciu na zmenu klímy, obhospodávanie hospodárstvo, kvalitu ovzdušia) a príslušných iniciatív (napr. Dohovor primátorov a starostov). Okrem toho na podporu partnerstva pre udržateľné využívanie pôdy a riešenia založené na ochrane prírody zverejní výzvu v rámci mestských inovačných opatrení, ktoré v kontexte zvolených tém udržateľného rozvoja miest poskytujú mestám financovanie na testovanie nových riešení (2017 – 2019) a
- ✓ stanoví v ďalšom programovom období prierezové ukazovatele sústavy Natura 2000 pre všetky fondy EÚ, zväži zlepšenie existujúcich a v prípade potreby možnosť stanovenia nových ukazovateľov (2017 – 2018).

OPATRENIE 11:

Zlepšiť synergie so spoločnou rybárskou politikou a integrovanou námornou politikou vrátane efektívnejšieho využívania dostupných možností financovania

Európsky námorný a rybársky fond (ENRF) poskytuje finančnú podporu na ochranu biodiverzity a pre lokality sústavy Natura 2000. V programovom období 2014 – 2020 členské štáty prostredníctvom svojich operačných programov ENRF vyčlenili viac ako 18 miliónov EUR na podporu riadenia, obnovy a monitorovania lokalít sústavy Natura 2000 a ďalších chránených morských oblastí, na podporu selektívnejšieho rybárskeho výstroja s cieľom zabrániť náhodným vedľajším úlovkom druhov (morských cicavcov, morských vtákov) a na podporu akvakultúry poskytujúcej environmentálne služby.

Členské štáty vyčlenili viac ako 18 miliónov EUR prostredníctvom svojich operačných programov ENRF na podporu riadenia morských lokalít sústavy Natura 2000.

V rámci tohto opatrenia Komisia a členské štáty:

- ✓ uľahčia plné a efektívne využívanie finančných prostriedkov vyčlenených v rámci ENRF na obdobie rokov 2014 – 2020 na ochranu biodiverzity a lokalít sústavy Natura 2000, a pokiaľ je to možné, budú podporovať zvýšené príspevky a ich čerpanie prostredníctvom:
 - posúdenia súčasného využívania finančných prostriedkov vyčlenených na ochranu biodiverzity a sústavu Natura 2000 (do roku 2017),
 - vyvodenia poznatkov a určenia najlepších postupov, najmä pokiaľ ide o projekty týkajúce sa určovania a označovania lokalít sústavy Natura 2000 v morskom prostredí a stanovenia a vykonávania potrebných cieľov a opatrení v oblasti ochrany morských lokalít (do roku 2017),
 - uľahčenia využívania existujúcich možností financovania členskými štátmi, pokiaľ ide o projekty týkajúce sa vykonávania smerníc o ochrane prírody a ochrany biodiverzity v rámci ENRF na základe získaných poznatkov a určených najlepších postupov, ako aj existujúcich usmer-

- není a politiky (2018 – 2019);
- ✓ stanovia v ďalšom programovom období prierezové ukazovatele sústavy Natura 2000 pre všetky fondy EÚ, zväžia zlepšenie existujúcich a v prípade potreby možnosť stanovenia nových ukazovateľov (2017 – 2018), ako aj možnosť vypracovať kondicionality *ex ante* a
- ✓ začnú realizovať štúdiu o námornom priestorovom plánovaní založenom na ekosystémoch v rámci pracovného programu integrovanej námornej politiky a predstavia najlepšie postupy a skúsenosti v uplatňovaní námorného priestorového plánovania založeného na ekosystémoch v Európe (2017 – 2018).

OPATRENIE 12:

- a) Poskytnúť usmernenie na podporu zavádzania zelenej infraštruktúry na lepšie prepojenie oblastí sústavy Natura 2000
 b) Podporovať projekty riešení inšpirovaných prírodou z prostriedkov politiky EÚ v oblasti výskumu a inovácií a programu Horizont 2020

- a) Opatrenia na riadenie a obnovu biotopov a krajiny prostredníctvom zelenej infraštruktúry sú potrebné v rámci lokalít Natura 2000 aj mimo nich, aby sa zabezpečila súdržnosť sústavy Natura 2000.
 b) v rámci politiky v oblasti výskumu a inovácií financovanej z európskych prostriedkov, pokiaľ ide o riešenia inšpirované prírodou, sa objavuje čoraz viac dôkazov o tom, ako zdravé ekosystémy prispievajú k hospodárskemu a sociálnemu rozvoju, ak sa považujú za prioritu.

V rámci programu EÚ Horizont 2020 bol vytvorený program politiky výskumu a inovácií na podporu riešení inšpirovaných prírodou.

a) v rámci tohto opatrenia Komisia v úzkej spolupráci s členskými štátmi a so zainteresovanými stranami:

- ✓ zverejní správu o preskúmaní pokroku pri plnení stratégie EÚ v oblasti zelenej infraštruktúry. V tejto správe sa bude ďalej informovať o vývoji navrhovaného postupu v oblasti strategického investovania do zelenej infraštruktúry v Európskej únii (do roku 2017) a
- ✓ vypracuje usmernenia poskytujúce strategický rámec pre ďalšiu podporu zavádzania zelenej infraštruktúry na úrovni EÚ, ktoré budú obsahovať súbor usmernení o cieľoch, prioritách a kritériách výberu projektov zelenej infraštruktúry európskeho záujmu, ktoré prispievajú k plneniu cieľov smerníc o prírode (do polovice roka 2018).

b) v rámci tohto opatrenia Komisia

v úzkej spolupráci so zainteresovanými stranami:

- ✓ bude aktívne rozvíjať a rozširovať dôkazy súvisiace s riešeniami inšpirovanými prírodou, a to vrátane výmeny poznatkov a najlepších postupov s cieľom zlepšiť ich uplatňovanie na miestnej úrovni (2017 – 2019);
- ✓ investuje do rôznych demonštračných projektov týkajúcich sa riešení inšpirovaných prírodou, ktorými sa testujú a rozvíjajú inovačné prístupy v praxi v súvislosti s tým, ako možno vďaka investíciám do ochrany prírody dosiahnuť viacnásobné prínosy (2017 – 2019);
- ✓ preskúma, ako môžu demonštračné projekty riešení inšpirovaných prírodou podporiť navrhované strategické zavádzanie zelenej infraštruktúry na úrovni EÚ a
- ✓ navrhne riešenia inšpirované prírodou ako jednu z možných tém na rok 2018 pre platformu výmeny poznatkov (KEP), ktorá funguje na základe spolupráce medzi Výborom regiónov a Európskou komisiou (GR pre výskum a inováciu) a jej cieľom je výmena poznatkov týkajúcich sa výskumu, inovačných výrobkov a najlepších postupov v reakcii na spoločenské výzvy, ktorým čelia miestne a regionálne orgány v Európe (2018 – 2019).

PRIORITA D: Zlepšiť komunikáciu a osvetu, a to zapojením občanov, zainteresovaných strán a komunít

Šesťdesiatdva percent Európanov sa domnieva, že EÚ by mala lepšie informovať svojich občanov o biodiverzite Európy a opatreniach prijatých na jej ochranu.

OPATRENIE 13:

Podporiť výmenu poznatkov a zapojenie miestnych a regionálnych orgánov prostredníctvom spoločnej platformy s Výborom regiónov

Miestne a regionálne orgány zohrávajú dôležitú úlohu, pokiaľ ide o praktické vykonávanie právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia vrátane smerníc o ochrane prírody. V decembri 2012 sa zriadila technická platforma Výboru regiónov a Európskej komisie pre spoluprácu v oblasti životného prostredia s cieľom podporovať dialóg o miestnych a regionálnych problémoch a ich riešení pri uplatňovaní práva Únie v oblasti životného prostredia.

Výbor regiónov je hlasom regiónov a občanov v EÚ. Tvorí ho 350 regionálne a miestne zvolených zástupcov zo všetkých 28 krajín.

V rámci tohto opatrenia Komisia a Výbor regiónov spoločne:

- ✓ usporiadajú konferenciu s cieľom oficiálne predstaviť akčný plán príslušným orgánom a zainteresovaným stranám (6. 6. 2017);
- ✓ v rámci spoločnej technickej platformy pre spoluprácu v oblasti životného prostredia usporiadajú semináre a konferencie zamerané na podporu inteligentného a efektívneho vykonávania smerníc o ochrane prírody miestnymi a regionálnymi orgánmi, a to aj v spolupráci s európskymi združeniami miestnych a regionálnych orgánov, ako je Dohovor primátorov a starostov (2017 – 2019);
- ✓ usporiadajú diskusie v mestách a regiónoch EÚ s miestnymi a regionálnymi zainteresovanými stranami a semináre na výmenu poznatkov a osvedčených postupov týkajúcich sa vykonávania smerníc o ochrane prírody medzi mestami

a regiónmi EÚ, a to aj v rámci iniciatívy miestnych podujatí Výboru regiónov organizovanej na podnet členov Výboru regiónov (2018 – 2019) a

- ✓ v rámci iniciatívy Úvahy o Európe usporiadajú miestne podujatia v celej Európe, najmä vo forme „občianskych diskusií“ z iniciatívy členov Výboru regiónov, jeho regiónov, provincií, miest a ich vnútroštátnych združení, ktoré budú venované smerniciam o ochrane prírody a prínosom, ktoré poskytujú zdravé ekosystémy a príroda (2017 – 2019).

Tieto iniciatívy sa použijú na podporu osvetu v súvislosti s akčným plánom a na opätovné zapojenie miestnych a regionálnych orgánov, zainteresovaných strán a verejnosti, najmä mladých ľudí, do pozitívnej agendy zameranej na plnenie cieľov politiky EÚ v oblasti ochrany prírody.

OPATRENIE 14:

Podporiť uznávanie kvalitnej správy lokalít sústavy Natura 2000 a zvyšovať informovanosť o smerniciach o ochrane prírody prostredníctvom príslušných fór, využívať nové technológie a osvetové kampane a posilňovať väzby medzi prírodným a kultúrnym dedičstvom, najmä v súvislosti s rokom 2018, ktorý bude Európskym rokom kultúrneho dedičstva

Informovanosť a angažovanosť zainteresovaných strán boli označené za kľúčové faktory ovplyvňujúce dosahovanie cieľov smerníc.

V rámci tohto opatrenia Komisia, Výbor regiónov, členské štáty a zainteresované strany:

- ✓ Podporia uznávanie dobrej správy lokalít sústavy Natura 2000 prostredníctvom:
 - ďalšieho udeľovania celoeurópskeho ocenenia sústavy Natura 2000, ktorým sa vyjadruje uznanie excelentnosti pri správe lokalít sústavy Natura 2000 (2017 – 2019) a
 - rozvoja a testovania uskutočniteľnosti systémov, ktoré sú zamerané na uznávanie pozitívneho spravovania lokalít sústavy Natura 2000 (napr. motivačné iniciatívy známe ako „name and fame“ či partnerstvá

Mnohé lokality sústavy Natura 2000 oslávia v roku 2018 Európsky rok kultúrneho dedičstva.

miest), ako aj na výmenu informácií, odborných znalostí a osvedčených postupov medzi správcami lokalít vrátane možností online učenia sa (2018).

- ✓ Podporia zvyšovanie informovanosti o smerniciach o prírode a sústave Natura 2000 prostredníctvom:
 - vyhlásenia 21. mája za európsky deň sústavy Natura 2000 (15. 5. 2017),
 - predstavenia prínosov a príležitostí, ktoré poskytuje sústava Natura 2000 pre ďalšiu integráciu s inými politikami EÚ na všetkých dostupných fórach na úrovni EÚ (2017 – 2019) a
 - vytvorenia aplikácie sústavy Natura 2000 pre mobilné telefóny, vďaka ktorej môžu ľudia lokalizovať, skúmať a spoznávať chránené druhy a biotopy v lokalitách Natura 2000 (2017 – 2019).
- ✓ Posilnia prepojenia medzi prírodným a kultúrnym dedičstvom prostredníctvom:
 - vyhodnotenia priestorového prekrývania medzi oblasťami sústavy Natura 2000 a oblasťami kultúrneho dedičstva v spolupráci s organizáciou UNESCO/lokalitami Svetového dedičstva a Radou Európy (2017),
 - preskúmania potenciálnych synergií a možností využitia prírodného a kultúrneho dedičstva v oblastiach sústavy Natura 2000 na vytváranie

hospodárskeho prínosu, pracovných príležitostí či na podporu kľúčových odvetví, ako je udržateľný cestovný ruch (2018),

- identifikovania a šírenia prípadových štúdií venovaných osvedčeným postupom v záujme integrovaného riadenia prírodného a kultúrneho dedičstva v sústave Natura 2000 v kontexte Európskeho roku kultúrneho dedičstva 2018 (2017 – 2018),
- preskúmania prínosov uplatňovania a aktualizácie výsledkov výskumných a inovačných projektov týkajúcich sa kultúrnej krajiny v lokalitách sústavy Natura 2000 a preskúmania synergií s rozsiahlymi demonštračnými projektmi, ktoré sa začali realizovať v rámci programu Horizont 2020 na obnovu vidieka s prihliadnutím na hodnoty kultúrneho dedičstva (2018 – 2019),
- organizovania spoločných miestnych podujatí počas Dní európskeho dedičstva a preskúmania možností integrácie, pokiaľ ide o ceny EÚ v oblasti dedičstva/ocenenia Europa Nostra a ocenenia v oblasti ochrany prírody, a synergií s iniciatívou Európske hlavné mesto kultúry (2017 – 2018) a
- určenia osvedčených postupov na ďalšiu podporu investícií do oblastí sústavy Natura 2000 s vysokou kultúrnou hodnotou prostredníctvom verejného a súkromného financovania (2018).

OPATRENIE 15:

Aktívne zapojiť mladých ľudí do opatrení zameraných na spoločenské potreby tým, že dostanú príležitosť zapojiť sa do ochrany prírody v lokalitách sústavy Natura 2000 (Európsky zbor solidarity)

Dňa 7. decembra 2016 Európska komisia spustila iniciatívu Európsky zbor solidarity, ktorej cieľom je poskytnúť mladým ľuďom príležitosť zúčastňovať sa na širokom spektre činností v oblasti solidarity doma alebo v zahraničí v rámci celej EÚ. Európsky zbor solidarity ponúka príležitosť na dobrovoľnícku činnosť, stáže alebo pracovné miesta, ktoré mladým ľuďom poskytnú možnosť získať neoceniteľné skúsenosti, rozvíjať zručnosti a prispieť k rozvoju spoločnosti.

V roku 2017 dôjde k zriadeniu Európskeho zboru solidarity prostredníctvom osobitného právneho rámca. Mladým ľuďom, ktorí sú ochotní preukázať solidaritu, táto iniciatíva ponúkne príležitosť ísť do iného členského štátu a získať skúsenosti s odlišnými postupmi na riešenie problémov týkajúcich sa ochrany prírody a predchádzania katastrofám a zároveň nadobudnúť neoceniteľné skúsenosti pre budúce povolanie.

V rámci tohto opatrenia Komisia v období rokov 2017 – 2019 s aktívnou podporou členských štátov a v úzkej spolupráci so zainteresovanými stranami):

- ✓ uskutoční prípravné opatrenia programu LIFE pre mladých ľudí pôsobiacich v rámci Európskeho zboru solidarity v oblasti ochrany lokalít sústavy Natura 2000. Tieto opatrenia sa sústredia na činnosti v rámci krajiny;
- ✓ prispeje finančnými prostriedkami EÚ s cieľom ponúknuť mladým Európanom cezhraničné dobrovoľnícke pôsobenie alebo získanie odborných skúseností v oblasti predchádzania katastrofám a ochrany prírody.

Európsky zbor solidarity ponúka mladým ľuďom príležitosť pomáhať pri projektoch v oblasti ochrany prírody v inom členskom štáte.

Ďalej na prečítanie

Oznámenie Komisie COM (2017) 198 final:
Akčný plán pre ľudí, prírodu a hospodárstvo

http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/fitness_check/action_plan/communication_en.pdf

Pracovný dokument útvarov Komisie SWD (2017) 139:
Prehľad, v ktorých sa predkladajú podrobné informácie o opatreniach uvedených v Akčnom pláne pre prírodu, ľudí a hospodárstvo

http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/fitness_check/action_plan/factsheets_en.pdf

Pracovný dokument útvarov Komisie SWD(2016) 472 final:
Kontrola vhodnosti právnych predpisov EÚ v oblasti ochrany prírody (smernice o vtákoch a biotopoch)

http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/fitness_check/docs/nature_fitness_check.pdf

Webová stránka GR pre životné prostredie venovaná kontrole vhodnosti

http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/fitness_check/index_en.htm

Usmernenie Komisie o riadení lokalít sústavy Natura 2000 (vrátane postupov pri vydávaní povolení podľa článku 6 smernice o biotopoch)

http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/index_en.htm

Iniciatívy Komisie (vrátane usmernení, akčných plánov o ochrane druhov atď.) na ochranu druhov podľa smernice o biotopoch

http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/habitatsdirective/index_en.htm

Iniciatívy Komisie (vrátane usmernení, akčných plánov o ochrane druhov atď.) na ochranu druhov podľa smernice o vtákoch

http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/birdsdirective/index_en.htm

Brožúra o stave prírody v EÚ (2015)

http://ec.europa.eu/environment/nature/pdf/state_of_nature_en.pdf

Nástroj Natura 2000 viewer

http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/data/index_en.htm

Ocenenie Natura 2000

http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/awards/index_en.htm

Informačný leták o sústave Natura 2000: *Natura2000*

http://ec.europa.eu/environment/nature/info/pubs/natura2000nl_en.htm

Program LIFE

<http://ec.europa.eu/environment/life/index.htm>

Publikácie o právnych predpisoch EÚ o ochrane prírody

http://ec.europa.eu/environment/nature/info/pubs/directives_en.htm

Kontaktujte EÚ

OSOBNĚ

V celej Európskej únii sa nachádzajú stovky informačných centier Europe Direct. Adresu najbližšieho centra nájdete na adrese: <http://europa.eu/contact>

TELEFONICKY ALEBO E-MAILOM

Europe Direct je služba, ktorá zodpovie vaše otázky o Európskej únii.

Na túto službu sa môžete obrátiť

- bezplatne na telefónnom čísle: 00 800 6 7 8 9 10 11 (niektorí operátori si za hovor môžu účtovať),
- alebo na štandardnom telefónnom čísle: +32 22999696 alebo
- e-mailom cez stránku: <http://europa.eu/contact>

AKO NÁJSŤ INFORMÁCIE O EÚ ONLINE

Informácie o Európskej únii sú vo všetkých úradných jazykoch EÚ dostupné na webovom sídle Europa na adrese: <http://europa.eu>

PUBLIKÁCIE O EÚ

Môžete si stiahnuť alebo objednať bezplatné a spoplatnené publikácie EÚ od EU Bookshop na adrese: <https://bookshop.europa.eu>. Viaceré kópie bezplatných publikácií je možné získať, ak sa obrátite na službu Europe Direct alebo na vaše miestne informačné centrum (pozri <http://europa.eu/contact>)

Úrad pre publikácie